

Jana Pavlisová: Sammenligning af syntaktiske konstruktioner i de danske bibeloversættelser fra 1550 og 1992 med henblik på morfologiske ændringer

Diplomová práce, 81 stran + přílohy

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav germánských studií

Září 2011

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jana Pavlisová ve své diplomové práci porovnává syntaktické struktury v nejstarším dánském překladu Bible z roku 1550 (tzv. Bible Christiana III.) a překladu moderním z roku 1992. Důraz klade především na slovosled hlavní a vedlejší věty a na použití spojek ve vybraných typech vedlejších vět a zkoumá i možnost ovlivnění syntaxe v dánském překladu Bible Lutherovým překladem z roku 1545. Zkoumaným vzorkem je Janovo evangelium.

Práce je rozdělena do osmi kapitol. V prvních dvou autorka vymezuje cíl práce a stručně pojednává o historii Bible a jejích prvních překladech do dánštiny. V následující kapitole představuje gramatické jevy, na něž je práce zaměřena. Poukazuje na analytický charakter dánštiny a s ním spojený pevný slovosled dánské věty a podává výklad k větnému schématu a obsazení jednotlivých polí. Čtvrtá kapitola uvádí analytickou část práce a je věnována slovesným tvarům, které se vyskytují v Janově evangeliu v Bibli Christiana III. Diplomantka zde podává přehled slovesných tvarů užívaných pro jednotlivé slovesné způsoby, samostatně podkapitoly věnuje tvarům modálních sloves, slovesa být a složeným slovesným tvarům (perfektu a plusquamperfektu). V následující kapitole analyzuje větné schéma dánštiny v Bibli Christiana III. a zkoumá, zda nejstarší překlad Bible dodržuje stejná pravidla pro umístění větných členů jako současná dánština. Hlavní pozornost přitom klade na umístění negace, nepřízvučných větných členů a vybraných adverbii ve větě hlavní a vedlejší a formálního subjektu *der* a *det*. Šestá kapitola porovnává použití spojek ve vybraných typech vedlejších vět, přičemž se autorka zaměřuje především na spojky *at* a *om*. Věnuje se i vedlejším větám vztažným, příslovecným větám časovým a větám podmínkovým. Sedmá kapitola je věnována vlastním jménům latinského původu, která navzdory analytickému charakteru dánštiny v prvním překladu Bible zachovávají původní latinské deklinační koncovky. V závěrečné kapitole autorka konstatuje, že v oblasti syntaxe se dánština Bible Christiana III. od současného jazyka nijak výrazněji neliší. Poukazuje na zřetelný vliv Lutherova německého překladu Bible (především v použití spojek) a naopak pouze okrajový vliv latiny.

Kapitoly analytické části diplomantka dokládá konkrétními příklady z obou porovnávaných verzí Janova evangelia, vždy s uvedením odkazu na příslušný verš (výjimku tvoří kapitola 5, kde se autorka věnuje analýze větného schématu v Bibli Christiana III. – zde v některých podkapitolách uvádí pouze příklady ze starého překladu. Pro srovnání by jistě bylo vhodné uvádět i překlad z moderní verze). Přepis překladu evangelia z Bible Christiana III. i faksimile jeho původní verze jsou součástí práce ve formě příloh. Dle mého soudu by bylo vhodné, kdyby součástí práce byl i překlad z roku 1992, ten však autorka nepřikládá.

Práce Jany Pavlisové poměrně úspěšně popisuje syntaktické jevy, které lze vypořádat v obou zkoumaných verzích Bible, vytkla bych jí však to, že je takřka jen deskriptivní a nepřilíží analytická. Autorka v podstatě jen podává výčet výsledovaných rysů, nerozpracovává je ale do širších souvislostí

(nápadným příkladem jsou podkapitoly 4.3.2 a 4.3.3, věnované indikativu préterita slabých a silných sloves, resp. modálním slovesům). Zdařilá naopak je její analýza vlivu němčiny a latiny, kterou podává v šesté a sedmé kapitole. Připomínky můžeme mít i ke stránce formální, především k řazení kapitol a podkapitol. Chápu zřejmou snahu autorky podat nejprve obecný výklad o předmětech práce a následně se k nim vrátit a rozpracovat je do podrobností, na čtenáře však toto řazení místy působí chaotickým dojmem. Jako nepříliš šťastné rovněž hodnotím rozhodnutí diplomantky napsat práci v dánštině, protože poměrně zřetelně dává vyniknout faktu, že autorka nemá dostatečně zvládnuté některé základní zásady dánské gramatiky. Nelze od ní samozřejmě očekávat stylistiku na úrovni rodilého mluvčího, do jisté míry omluvitelná jsou i občasná zakolísání v rodech podstatných jmen (i když u tak frekventovaných podstatných jmen jako *sprog*, *ting* či *spørgsmål* by se to stávat nemělo), tvarech nepravidelných sloves (*blive fandt*, s. 12; *er den ikke følger*, s. 42) či použití určitých a neurčitých členů, nicméně chybně umístěná příslovečná určení budí v práci o syntaxi, kde navíc je samostatná kapitola věnována slovosledu a větnému schématu, značné rozpaky. Pro příklad můžeme uvést věty „selvom teorien (...) kan aldrig bevises” (s. 16), ”denne modus er bevaret kun i faste forbindelser” (s. 23), ”...hvor negationen findes kun i den anden sætning” (s. 33), ”konstatere, at det er næsten kun...” (s. 48), ”fordi det er ikke nødvendigt at fremhæve...” (s. 57), ”...hvor betingelsessætningen finder sted kun i en af oversættelserne” (s. 63), ”den eneste kasus, der er også bevaret...” (s. 67) a další. Z hlediska jazykového tak práce celkově vyznívá dost nejistě a opatrně.

Pozitivní hodnocení práce naopak zasluhuje vzhledem k výběru a náročnosti tématu. Vysoce cením i úsilí, které autorka věnovala přepisu původní verze evangelia z roku 1550.

Navzdory zmíněným nedostatkům práci mohu doporučit k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře až dobře v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 28. srpna 2011

Mgr. Jana Houhová